

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Széchenyi tér 2. Telefonszám 124.

Szerkesztő: **DR. KISS PÁL**

Alapította:
DR. KISS PÁL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN:
Félévre 10 K — f. | Egyóra 1 K
ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Félévre 14 K — f. | Egyóra 2 K

Az új főispán programja

A közellátás rendezése. — A rekvirálások méltányosabbá tétele. — Az államsegély fel-
emelése. — A megye és a közigazgatás.

Justh János dr., Csanádvár-
megye és Hédszeresvárszékhely
főispánja ma délután Makóra
érkezett. Megérkezése után volt
szives fogadni a „Makói Füg-
getlen Újság” munkatársait, aki
előtt a következőkben körven-
nata programját:

— Legelső teendőm, termé-
szetesen a közellátás rendezése
less. A lehetőség szerint min-
dent el akarnék követni, hogy a
háború negyedik esztendője
adára, a lakosság élelmiszer-
tekintetében semmilyen hiányt
ne szenvedjen. Jól tudom, hogy
ma a közellátás egyik legnagyobb
sabb és legnehezebb problémája
a hatóságoknak, azonban remélem,
hogy minden jogeset érdek ügye
lembévételével a kérdést késő
megoldásra rendezni tud-
juk.

— A földműves és gazdál-
kodó lakosság helyzetén a rek-
virálások méltányosabbá tételére
igyekezem, olyanformán, hogy
a sürű és gyakori rekvirálások
el ne kedvetlenítsék a termelő-
ket. Elvégre nincs is, nem is
lehet oka kételkedni senkinek
az ország polgárainak hazafias-
ságában, amelyet még a gyá-
keri rekvirálások sem ingatlan-
nak meg. Ha a rekvirálás egy
szükséges rossz, amelyet a há-
ború elkerülhetetlenné tett,
minden igyekezetemmel és a
rendelkezésre álló erőmmel azon
leszek, hogy ez a szükség
rossz a legnagyobb mértékben
között menegjon.

— Tudtommal — folytatta a
főispán — Makó városán azon
vidéki városok közé tartozik, a
melyek a legkevésbé állam-

segélyben részesülnek. Termé-
szetesen, hogy ezen változtatni
óhajtok, még pedig kettős ok-
ból. Az egyik:

*Nagyobb államsegély-
lyel lehetővé tudjuk tenni,
Makó városának megér-
demelt fejlődését és fej-
lesztését.*

A másik:

*A városnak nagyobb
államsegélyhez való jut-
tatásával lejjebb tudjuk
szállítani a tulmagas
pótadót, vagy legalább
elkerülhetővé tesszük a
pótadó esetleges emelke-
dését.*

— Ami a megyét és a kös-
zigazgatást illeti, ott ugyancsak
az elvek fognak érvényesülni,
mint amintöket egész községi
pályámon folytattam: a becsü-
letes és gerinces munka elvét.
Ezenek az elvek a jegyében
született meg az új kormány
és nincs kétségem arról, hogy
munkámban magam mellett
találom mindazokat, akik Magyar
országot boldoggá és nagygyá,
Makó és Csanádvármegye lakos-
ságát megelégedetté akarják
tenni.

Eddig tartott a főispán nyi-
latkozata. Természetesen, hogy ez
a program csak nagy általá-
noságban érinti azokat a nagy-
szerű és szép terveket, amelyek
megvalósítására vállalkozott
Justh János dr.

Nincs alku a vá- lasztójog kérdé- sében.

— Batthyány Tivadar prog-
rambeszédje. —

Vasárnap délután tartotta
Batthyány Tivadar gróf, a
király személye körüli minisz-
ter programbeszédét Szek-
szárdon. A minisztert Károlyi
Mihály gróf, Esterházy Mi-
hály gróf, Laehne Hugó, Lé-
tay Ernő, Lovászy Márton,
Meskó Zoltán és Szmracsányi
György képviselők kísérték le
kerületébe.

Batthyány gróf program-
beszédében megállapította a
többi közt, hogy a kormány
és a választójogi blokk kö-
zött létrejött kompromisszum
minuma. Ha abból engedné-
nek, a választójog sem álla-
lanos, sem titkos nem volna.
Ezért minden egyezkedési
ajánlatot a leghatározottab-
ban visszautasít.

Bejelentette ezután a mi-
niszter, hogy a kormány meg-
valósítja a katolikus autonó-
niát, végrehajtja az 1848. évi
XX. t. cikket és megcsinálja a
köztisztviselők szolgálati prag-
matikáját.

Batthyány után Károlyi Mi-
hály gróf beszélt. Azt mondta
nemcsak szóval, tetteivel is
kell szolgálnia a béke ügyét.
Tiszát, aki kikelt a békepré-
féták ellen, emlékezteti, hogy
őt (Károlyit) hazaárulónak
bélyegezték, amikor béke-
agitációját megkezdte.

Beszélték még Lovászy.

Szmracsányi, Létyay [képviselő-
lök, továbbá Ormos Ede dr.
a szociáldemokratapárt nevé-
ben. A gyűlés végén Batthy-
ány grófot egyhanguan újból
képviselővé jelölték.

Viszonzválasz

P. Eckhardt Vilmos ur-
nak válaszára

Kedves Barátom!

Köszönöm, hogy nyílt levele-
met válaszként méltattad.

Mindenekelőtt kijelentem, hogy
egy percig sem voltam kétségben
aziránt, hogy eljárásomban én
általában minden községi tényke-
désben hiszlek csak a tisztán
meggyőződésed vesztett és veszt,
mert hiszen egy felszínre álló
korrekt községi férfit erős meg-
győződés nélkül el sem tudok
képzni. — De enged meg Má-
tyás tisztelt Barátom! hogy azt
az álláspontot, hogy a városi
közigazgatásban ezen meggyő-
ződésed a jövőre nézve is állhata-
tosan fontartani kívánod, — nem
helyeselem.

Eppen a mai viszonyok igazol-
ják legjobban, hogy a meggyő-
désed is változhat alól csak, és
ez így van jól, mert különben
egy kenek meggyőződés mindíg
akadályt képezne, hogy a „de
bene ad melius” útjára léphe-
nénk. — Ha nem akarnak veled
polemizálni, sem Tégedet kifáni-
tani, hiszen máris elég erős lába-
kon állsz és jársz, de azt hiszem,
hogy egy alkalmi eszmecserre
mindíg jótékony hatással van
mindenkinél saját meggyőződésé-
nek a további irányításában.

Kedves Barátom! Te a rende-
zett tisztelet városok, továbbá a
nagy és kisközségek jelenlegi
szervezetében nem enged meg
a politika érvényesülését, mert
szerinted ezt gyakorolni más, én-
kormányzati szervek vannak ki-
váltva. — Álláspontod kétségtelen
helyes, mert törvényen alapú,
ugy, — de azért, mert a törvény
szűkebb, sok tekintetben [hiá-
nyos, ezen hiányokat az élet min-
dig jogesítva van kiegyenlítő
oly tevékenység által, mely a
kösző előmozdítására szolgál. —
Méltótlanságot csak visszamelegessni
az 1905. és 1906-ik évekre, midőn

az ország törvényen kívül állott, midőn Kristóffy a magyar alkotmányból tabula rasa-t csinált, bírány én mint polgármester nagyon erősen is poltistáltam, mert a törvénytelen kormányok ajándékot és adót nem adtam az eljárással az egész ország helyeisével találkoztam, föléltes hatóságom pedig velem solidáris volt. — Ha ezt nem tették volna, meg lehet hogy a magyar alkotmány ma már el volna tometve.

Tiszteletem a meggyőződésed, de a meggyőződés nem örök életű, mert mindig jobb és jobb meggyőződésre törekednek jutni.

Midőn polgármester voltam, az volt a meggyőződésom, hogy a rendszert tanosú városok helyeisé tartalmatlan, mert az intézmény az bus, az hal; éppen azért többet abban az időben Várhíd Lajos volt valaegersegi polgármesterrel az élén megalkottuk a városok polgármesterei kongresszusát, mely munkálataival nagy eredményeket ért el, mert legközelebb elkövetkezék a városok demokratikus ujjaerővesése az önkormányzati szabadság szellemében, a városok köztársaságok törvényes rendezése, a pénzügyi önállóság alva alapján, a városi hitelügy rendezése, megfelelő városfejlesztési törvény alkotása, mi magával hozza a magyaránny sárge beruházásokat, főleg a nagy jelentőségű közgazdasági, szociális és kulturális intézmények gyors megvalósítását és ezzel egyszer mind az egész közgazdasági élet fellendítését mindent összefoglalva a polgári érdeket kielégítő, erőteljes demokratikus magyar nemzeti politikát és a városok fölszabaddá léését a gyászok terke alól.

Ily körülmények között hátér vagyok hozzád azt a tiszteletteljes kérdést intézni, ha majd egy ilyen megújított város élére mint polgármester fogas állítatni, akkor sem fogas poltistálni, ele gondónak találod csak magát az adminisztrációt? Én azt hiszem, hogy a mai, különben tiszteletre méltó meggyőződésed teljesen meg fog változni, azért arra kérlek, hogy mostani meggyőződésedet az irányban tágítani, fejleszteni méltó tóttassál.

Egyébiránt fogadd barátii üdvözlötemet, — és maradtam

Szegeden, 1917. július 16.

Összite kivad

Farkas József,
Makó város volt polgármestere.

Eladó földek a város alatt

Verebesben 6 hold,
Bírizdesben 2 "
Bánamban 1 "
Ertekezhetni lehet:

Iritz Miksánál.

Szegedi kofák garázdálkodása Apátfalván.

A környéknek, a kisebb községeknek lakói, az utóbbi hetekben kinasan tapasztalták, hogy a piacukról eltűnt minden. Ugyszólván semmihez se jutnak, ami mégis eléjük kerül, olyan drága, hogy annyit egy szegény falusi család nem adhat érte. Viszont észrevették azt is, hogy sok idegen aszszony tünik fel a községek piacain, akik bekukkantanak a módosabb portákra és mindent összeszednek. Egy liter árpáért 30 fillért, egy mázsa krumpliért 70 koronát, egy tejásért 36 - 40 fillért, egy liter zsírért 16 korona egyégárat adtak.

Szegedi kofák voltak a jevevény árdrágítók, akik néhány hét múlva az egész környéken is fölverték az árakat, annyira hogy az áldatlan helyzetet nemcsak a környéken, hanem a szegedi piacon is kezdtek érezni. A tanyaiak, a somszédos községkeleliek, akik a szegedi piacra bemennek, ott még többet kérnek az áruféléért, hivatkoznak arra, hogy otthon, helyükben is mennyit kapnak.

Az apátfalvaiak küldöttségleg mondták el mi történik és a községi eljáráság radikálisan lépett fel. A legutóbbi apátfalvai piacon razziaat tartott és összesen tizennégy szegedi kofát lefalelt. Mindnyájan sokat összevásároltak, mindenfelét, hallailanul drága áron. Az összevásárolt árukat elkobozták a kofáktól, őket pedig őrizetbe vették, amíg meg kellet állapítani a tiltott üzérkedést.

Vasárnap a tizennégy szegedi kofát kiengedték Apátfalván és a vasuti állomásra dirigálták, azzal, hogy rögtön utazzanak haza Szegedre. Ami meg is történt, persze áru és pénz nélkül érkeztek meg, s pénzgket azért nem kapták vissza, mert nem lehetett meg-

állapítani, kitől vették az egyes árucikkeket.

NAPI HIREK

— **Házasság.** Csanádvarmegye egyik legtekintélyesebb s legvagyonosabb földbirtokosának halálát jelenti a gyászlobogó, mely a megyeháza ormán leng. Meghalt Blaskovich István 86 éves Csanád megye földbirtokos királyhegyesi pusztáján. Valamikor élénk s tevéasny résztvevő a közéletben, de később inkább visszavonult minden nyilvános szerepléstől. Utóbb már a legteljesebb visszavonultságban élt királyhegyesi kastélyában. Halála kiterjedt családot borított gyászba.

— **Rekvirálják a szódásüvegeket.** A hadvezetőség részéről igényelt fémtárgyak sorozatában legközelebb miként Az Üzlet értesül rákerült a sor a vendéglőkben használatos sörkímérő készülékek valamint a spyhon-fejek rekvirálására. Az utóbbiak rekvirálását fokozatosan viszik majd keresztül.

— **Negyven embert sujtott agyon a villám.** Zomborból jelentik: Bezdánból jelentik, hogy az ottani cukorgyári szigeten, ahol a cservenkei cukorgyárnak nagy kiterjedésű földjei vannak, nagy szeren cséltenség történt. Ejszaka hatalmas vihar vonult el a sziget fölött, amely elől a munkások behuzódtak egy nádból épült és náddal fedett halyi bubu. Ejjétkor ide becsapott a villám és negyven embert agyonsujtott, sokan pedig súlyosan összeégtek. A sebesülteket a zombori kórházba szállították, ahol többen a halállal vívódnak.

— **A takarmányhiány és a vágási tilalom.** A földművelésügyi miniszter megengedte, hogy a takarmányhiány enyhítése érdekében a vármegyék alispánjai a három évvel fiatalabb úszók és tehének vasuton való szállítása és levágásának tilalma alól felmentést adhassanak.

— **Beszámolás a VI. magyar hadikölcsonról.** Bár a legutóbbi

magyar hadikölcson végeredménye még nincs pontosan megállapítva, mégis komoly szakemberek véleménye szerint az ismét eléri vagy meghaladja a két milliárdot és így a tőkészegénynek hitt magyar nemzet páratlan hezafiasága több mint 11 milliárd korona kölcsönrel sietett a veszélyben álló haza védelmére. Ehez számítva az esztrákok által maig jegyzett 22 milliárdot, a monarchia lakossága ezideig összesen 33 milliárd koronát becsátott a hadvezetőség rendelkezésére.

— **Elveszett.** Aradról egy dró sárgaszínű kissé farka tehén Makó irányába elfutott megtaláló a város házához hajtsa be és a rendőrségnek jelentse.

Szt. László Püspök-Fürdő
Nagyvárad mellett

Fürdőözem teljes!

Kénes hévíz források természetas forrása 42°C, kénes hóferásait már 300 év óta használják bámulatos gyógyhatással közvényesuz, csonttájak, néi betegségek és más fájóbeteg betegségek ellen.

500 holdas tenyőerdő kiváson a virágos park mellett. — Világyvilágítás az egész telepen és az összes szobákban. Nagy melegvíz nyári uszoda 25°C folyton befolyó forróvízzel, vasúti kocsik, napfürdő, lemezkúra. Fürdőmestertől: kúrd az igazgatóság:

Komizsik Alajos, a Fürdő birtoka.

Tégla eladás.

Tudatjuk, hogy a tégla elrdását megkezdöttük.

Mészáros Testvérek és Társai

Kiadó föld.

Szegedi róton Püspök határa meggy véggel Czavalinga Antal és Koncz Sándor szomszédoságában 7 köbös föld hagyma alá kiadó. Értekezni lehet

Tóth Mátyásnéval

Váradt itoa 3 szék alatt.

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagyságban kaphatók Fafagi-óegné

Öngyilkos makói napszámos.

Felakasztotta magát.

Jobb sorsra méltó, derék makói munkás ember ma az öngyilkosságban keresett menedéket az élet kínzó fájdatmái elől. Baranyi Bálint földmunkás, a makói szociáldemokrata párt érdemes tagja ma öngyilkosságot követett el. Felakasztotta magát háza padlásán s mire észrevették már halott volt.

Baranyi Bálint igen értelmes munkásember volt. Leikes követője a szocialista tanítasoknak s esekély keresményéből is, aránylag sokat áldozott arra, hogy önmagát művelje. Igazán holtig tanult. Minden szociológiai könyvet melyről azt hitte, hogy megéri, meghezoatott s ha úgy találta, hogy valamit nem ért meg, felvilágosításért magyarázatért fordult azokhoz, akik neki megtudták magyarázni.

Önműveléssel még nem elégedett meg az öreg Baranyi. Szabad idejének nagy részét arra használta, hogy másokat is felvilágosítsa, tanítsa. Leikes tanításainak ogitációinak megvolt a hatása. Baranyi sok sok makói földmunkást kérdített meg a szocializmus tanácsnak.

Élte végéig nehéz földmunkával tartotta fenn magát. Utóbbi időben sokat betegeskedett. Gyomorhaj lámedia meg. Betegségére hiába keresett az orvosoknál gyógyulást. Mikor aztán tudatára jött beja gyógyíthatatlanságának, elhatározta, hogy véget szakítja kínlásának. Felakasztotta magát.

A makói szociáldemokrata párt, buzgó lelkes emberét vesztette el kéne. Temetése holnap lesz, melyen elvtársai nagyszámaban vesznek részt.

Eladó szőlőföld.

Szellőrincon 100 kadrát gyümölcsös föld Szalárdi József özvegyének B. L. A. D. Ö. Értékesei lehet

Ozv. Váci József nével

Vásárhelyi utca 16. szám a.

Urania színház

Szombaton, július 21-én

A tükörkép

Egy műlovarnő regénye három felvonásban.

Vasárnap szentül csak egy előadást tartunk. Előadások kezdete este fél 9 órákor.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmel.

(1908)

142. fejezet.

A gyermekgyilkos.

Egy viharos estén elhagyta azt a tiszakétfaldrangu fogadót, amelyben lakott. A gyermeket, melyet előbb mákonnyal elkábított, nagy-kendője alá rejté. Betét szándékát nem sejté senki. Gyors léptekkel szellett ki a házak közül s a tengerpartnak tartott. Ugy volt, hogy amint lerészta magát a gyermeket még az éjjel vasutra ül és elutazik 6 is.

A kikötőben nem hajlhatta végre tetteit, mert ott mindig jelek vannak a matrónák, akik igen könnyen észrevehetnek valamit. Tovább ment tehát a tengerparti messzebb fekvő helyekre, ahol nem jár senki.

Egyik helyen magas volt a part és igen erős a hullámvetés. Ha ide bedobja, a kavargó órvány régtől elnyeli.

Elővette tehát a peronyt nagy-kendője alá s körölkintett. Nem jött senki: A pillanat tehát kedves! Egészem közel lépett a part-hoz s minden megindulás, minden szánalom nélkül a tengerbe dobt a szegény kis férget, ki félig már gygys halva volt s nek koplalás következtében.

E pillanatban hangok hallatsot-tak fel utulról.

— Nem láttad Tom? szól egy hang. Valaki a fejünkön át a tengerbe dobott valamit.

— An ám! felelt egy másik hang. Ugy rémlik előttem, mintha lecsanást hallottam volna! Vajjon mi lehet?

(Folyt. köv.)

Modern hygienikus szépségápolás (kozmetika)

Müller Adolfiné Makó, Békay utca 49.

Szappan, szőkecses, retteszes, papírmasé arcról minden hibát eltávolít, ráncos, öregedő pály-bát arcot simává, zölvé tesz.

vibrációs svéd arcmasszázs

Arckíméletést a legidősebb, a legkérdősebb alapon végezt Dr. Kalmayer herini professzor módszerre utána. A legújabb svéd arcmasszázsok, pederek stb. kaphatók. Arcképzés és szeméremzés jutányos árakban. Digrót kezelést kényes végzik. Gőzfürdő, masszáz. Fogás-déjellett 10 fél óra 6 ig

Müller Adolfiné

Okl. kozmetikus, Békay utca 49

Félix.

fürdő

Nagyvárad mellett) 49%. Természetes forrás, reuma, köszvény és iacins ellen legjobban javulva. Új be- rendezés, villanyvilágítással Uszoda, hidegvizgyógyfürdő és napfürdő. Melegkonyha a nap minden szakában. Prospektusát küld az igazgató- ság.

Gazdák!

Tűzkár ellen búzát, árpát, szalánt és mindenféle takar many biztosítást a legelőny- sebben és legolcsóbban a Hazai Biztosító Társaságnál köthetik meg. Általánybiztosító — és betörés — lopás és más biztosítások felvételnek. Na penta kora reggeltől késő estig fogadja a biztosító feleket.

Munkácsi Mihály

Kossuth utca 10. szám. alatt.

Rakay Ferenc

ndatja, hogy máis állásodon arauk-

herozságot

eből kopti, egy háznyban, mint nagyban. Értékesei lehet Váradi-niost vez- déglésében,

Kiadó töld.

A Bács kesű 4 fertály tanuaföldem a rajta levő tanuával s összes épít- lettel 1. év október hó 1-től egy óvre hagyva ad, vagy több óvre gazdasági vetemény alá kiadó. Értékesei lehet az aláírottánál az új- városi református paróchián.

Bereczky László

református lelkész.

Eladó egy jó

paripa 5 éves ló

bevonulás miatt. Megtekinthető Szende utca 44. új szám alatt

Kiadó föld.

Pusztá 9 szék alatt KISS FERENC kiadja a pusztán levő 30 hold földjét kaszáló és szántóföldnek. Rákoson pedig 11 és fél köbös földmetet ve- temény alá adom ki. Értékesei lehet a fenti szám alatt.

Csedát beszélnek

az emberek a szegedi fénykép nagyító és arcképfestés vállalatok, hogy milyen remek csapás dolgok jutá nyon árban. Érdeklődők küldjék be teljes címüket és a vállalat asonnal válassza bármilyen kérdésekre, Lehet akár milyen rossz fényképek is küldeni, amelyről a legszebb fénykép nagyító kapható.

A képekhez rámként is lehet meg rendelni. Megrendelések küldendők Első szegedi arcképfestő- szeti és fénykép nagyítási vállalat Szeged, Széchenyi- tőr 13., a gyümölcs piaccaal szemben.

A Makói Összegyűző Egye- let mint szövetséget, (Hunyadi utca, makói takarékpénztár épület) újonnan megnyilt

zálogintézet

a legméréskeltebb kamattal és legelőnyösebb feltételek mellett kölcsönöket ad ékszerekre, arany és ezüst- szemlékre, értékpapírokra, szerzőjegyekre és egyéb ingóságokra. Takaréktári osztályos kölcsö- söket folyosít előnyös kamattal és fizetési feltételek mellet- ingatlanokra, váltóra és köte- levényre. Hivatalos órák d. e. 9—12-ig i. a 3—5-ig.

Keresek november elsőjére

egy magányos lakos t.

Cim megtudható a kiadóhivatal a

Ertesítés.

Fogkecsák, hidak, egész fog sorok, szájpadlás nőknél, arany ből, platinából

fogtechnikusok

születésnapjából és a fog ezimével azonos perceként, Fogtechnikusok elismerését, fogak fehérségét és lágy fogcserepek átállítását elvégezték, 25 éves fogtechnikusai gyakorlatom alatt több éven át Budapeston és Berlinben is azonosított tapasztalataim felbátorították arra, hogy ezen szakterületemet a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánlam.

Teljes tisztelettel:

Seress György

vizsgázott fogtechnikus, Urbán u. Böhm-féle ház, Makó.

Hirdetések felvételnek.

Martonvölgyi vállalat.

KISS KÁROLY

Martonvölgyi vállalat.

Temetősek rendezését a leggyorsabbtól a legpompásabbá hivatalos pontosan és futamoz aron végez. Ravatalonások pompás elrendezésre! Ére és fakoporsó rakítás!

Gyászkezelésben tanács teljes bizalommal fenti céghoz fordulni.

Pontos kézbeadás.

Marhabört

lábört, jászört, nyúlört, kutyabört, csikabört és másféle börtök és gajdák, a leggyorsabb napi árban vevők.

Löwenstein Armin

Békéscsaba u. 46 szám. Piacban hőmérés mellett.

Legjobb minőségű Gyereki és Mészai

fehér- és veres berek, valamint a legjobb minőségű eredeti Kőbányai világes és Szent István dupla maláta sör kisbányában és nagyban

Iritz Sámuel üzv. cégnél kapható.

Jó hazából való
 stók nyomdász
 tanulónak felvétel
 totik a Makói
 Független Ujság
 nyomdájában.

Makói Független Ujság

nyomdai műintézete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.